

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ

Факультет	дизайну та архітектури	Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Кафедра	Дизайн тканин і одягу	Рік навчання	1
Галузь знань	В Культура, мистецтво і гуманітарні науки	Вид дисципліни	обов'язкова
Спеціальність	B2 Дизайн	Семестри	1

МАТЕРІАЛОЗНАВСТВО Семестр 1 (осінній, 2026 / 2027 н. р.)

Викладач	Малік Тетяна Вікторівна, ст. викладач кафедри ДТО
E-mail	mata82@ukr.net
Заняття	згідно з розкладом
Консультації	за домовленістю
Адреса	ауд. 317, корпус 2, поверх 3, вул. Мистецтв, 6
Телефон	(057) 706-02-38 (кафедра ДТО), 0677841808; 0505518022 (викладач)

КОМУНІКАЦІЯ З ВИКЛАДАЧЕМ

Поза заняттями офіційним каналом комунікації з викладачем є електронні листи і тільки у робочі дні. Умови листування: 1) в *темі* листа обов'язково має бути зазначена назва дисципліни (*скорочено* – Мат-во); 2) в полі тексту листа позначити, хто звертається – анонімні листи розглядатися не будуть; 3) файли підписувати таким чином: *прізвище, завдання. Розширення: текст – doc, docx*. Окрім роздруків для аудиторних занять, роботи, що виконані самостійно або індивідуально, мають бути надіслані на пошту викладача. Консультування з викладачем в стінах академії відбуваються у визначені дні та години.

ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна не має обов'язкових передумов для вивчення.

МЕТА Й ЗАВДАННЯ КУРСУ

Метою навчальної дисципліни «Матеріалознавство» є отримання студентами загальних понять про асортимент класичних та сучасних текстильних волокон, тканин та текстильних матеріалів, їхні властивості, фізико-механічні показники та технології переробки.

Завдання курсу полягає у забезпеченні відповідної професійної підготовки майбутніх фахівців у галузі дизайну тканин та одягу з професійною орієнтацією в широкому спектрі його застосування.

Завданнями дисципліни «Матеріалознавство» є наступні:

- надання знань з технологічних та естетичних можливостей різних текстильних матеріалів, які використовуються при виготовленні одягу і текстильних виробів;
- сприйняття та аналіз будь-якого текстильного матеріалу;
- знайомство з новітніми текстильними волокнами та матеріалами і методами роботи з ними у сфері одягового текстилю;

- оволодіння студентами навичками вільно аналізувати хімічний склад матеріалу та свідомо використовувати при проектуванні одягу;
- підбирати необхідний пакет матеріалів, який найбільше відповідає творчому задуму;
- розвиток креативної естетики студентів та формування індивідуального креативного простору в контексті сучасних тенденцій розвитку дизайну, суспільних запитів і особливостей функціонування сучасної індустрії моди.

Дисципліна забезпечує такі компетентності, як:

інтегральні компетентності:

- ІК Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі дизайну, або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій і методів дизайну та характеризується комплексністю і невизначеністю і вимог.

загальні компетентності:

- ЗК 4 – Здатність працювати в міжнародному контексті.

спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

- СК 2 – Здатність здійснювати формоутворення, макетування і моделювання об'єктів дизайну;
- СК 6 – Здатність застосовувати у проектно-художній діяльності спеціальні техніки та технології роботи у відповідних матеріалах (за спеціалізаціями).

Програмні результати навчання забезпечують:

у когнітивній (пізнавальній) сфері:

- ПНР 1 – Застосовувати набуті знання і розуміння предметної області та сфери професійної діяльності у практичних ситуаціях;
- ПНР 8 – Оцінювати об'єкт проектування, технологічні процеси в контексті проектного завдання, формувати художньо-проектну концепцію;
- ПНР 16 – Враховувати властивості матеріалів та конструктивних побудов, застосовувати новітні технології у професійній діяльності.

ОПИС І СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

У процесі вивчення дисципліни студент знайомиться з лекційним матеріалом, де викладаються теоретичні свідомості про текстильні волокна та матеріали, їх практичним застосуванням при проектуванні та виготовленні тканин та одягу. Практичний курс будується на послідовному вивченні теоретичного матеріалу.

Під час самостійної роботи студенти продовжують і завершують роботу над лекційними темами, початими в аудиторні часи, а також виконують індивідуальні завдання згідно з вивченими темами.

Основна спрямованість курсу – здатність володіти базовими знаннями з матеріалознавства в практичній діяльності.

Дисципліна вивчається протягом одного семестру 1 курсу, 1 семестру 1-го року навчання (3 кредити ECTS, 90 навчальних години, в тому числі 30 годин – аудиторні лекційні та практичні заняття та 30 годин – самостійна та індивідуальна робота). Всього курс має 1 модуль – 2 змістові модулі з 6 тем.

Осінній семестр: 30 годин: 30 – лекцій, 60 – самостійна робота.

МОДУЛЬ 1. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ ПРО АСОРТИМЕНТ КЛАСИЧНИХ ТА СУЧАСНИХ ТЕКСТИЛЬНИХ ВОЛОКОН, ТКАНИН ТА ТЕКСТИЛЬНИХ МАТЕРІАЛІВ, ЇХНІ ВЛАСТИВОСТІ, ФІЗИКО-МЕХАНІЧНІ ПОКАЗНИКИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ ПЕРЕРОБКИ

Змістовний модуль 1.1.

Теми теоретичних занять:

Тема 1. Задачі та зміст курсу, його зв'язок з іншими предметами. Класифікація, властивості, вимоги до текстильних матеріалів (4 год.).

Тема 2. Волокнисті матеріали, їх властивості та технологія переробки (8 год.).

Лабораторно-практична робота №1 (2 год.).

Змістовний модуль 1.2.

Тема 3. Будова та властивості тканин. Визначення лицьового і виворотного боків тканини; головні переплетення; похідні переплетення; комбіновані переплетення; складні переплетення полотен (2 год.).

Лабораторно-практична робота №2 (2 год.).

Тема 4. Основні засоби оформлення тканин. Оформлення тканин способом гладкого фарбування, меланжування, друку (2 год.).

Тема 5. Неткані матеріали. Трикотажні полотна і вироби. Штучне хутро, шкіра, утеплюючі матеріали, фурнітура (6 год.).

Тема 6. Конфікціювання текстильних матеріалів для одягу та текстильних виробів.
Модульна робота (4 год.)

ФОРМАТ ДИСЦИПЛІНИ

Теми розкриваються шляхом лекційних занять. Самостійна робота здобувача спрямована на підготовку та закріплення лекційних тем, оформлення лабораторно-практичних та курсової роботи. Додаткових завдань для самостійної роботи не передбачено.

НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

1. Методичні рекомендації до вивчення дисципліни «Матеріалознавство» спеціалізації „Дизайн тканин та одягу” спеціальності „Дизайн 6.020200. – Харків: ХДАДМ, Від 23.09 2021, 44 стор.
2. МАЛІК Тетяна, УДОВІКА Євгенія, КУШНАРЕНКО Вікторія ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ МЕРЕЖИВА В ДИЗАЙНІ КОСТЮМУ; Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції Актуальні проблеми сучасного дизайну Том 1; КНУТД, 27 квітня 2023 р С. 84-88
3. Князева В.Д., Малік Т.В. РОСЛИННЕ ВОЛОКНО «СИЗАЛЬ». ХАРАКТЕРИСТИКА, ЗАСТОСУВАННЯ. Ресурсозберігаючі технології легкої, текстильної і харчової промисловості: зб. тез доповідей Міжнар. наук.-практ. Інтернет-конференції молодих вчених та студентів (21 листопада 2024 р., Хмельницький). ХНУ, 2024. С. 120-123.
- 4 Ковальчук Б.В., Кулаєва С.Т., Малік Т.В. ІСТОРІЯ ТА СУЧАСНЕ ВИКОРИСТАННЯ БАМБУКОВОГО ВОЛОКНА. Ресурсозберігаючі технології легкої, текстильної і харчової промисловості: зб. тез доповідей Міжнар. наук.-практ. Інтернет-конференції молодих вчених та студентів (21 листопада 2024 р., Хмельницький). ХНУ, 2024. С. 123-125.
5. Кучма А.І., Малік Т.В. ХАРАКТЕРИСТИКА ТКАНИНИ ЛЬОН. Ресурсозберігаючі технології легкої, текстильної і харчової промисловості: зб. тез доповідей Міжнар. наук.-практ. Інтернет-конференції молодих вчених та студентів (21 листопада 2024 р., Хмельницький). ХНУ, 2024. С. 125-127.
6. Ворвуль В.А., Малік Т.В. ХАРАКТЕРИСТИКА ТКАНИНИ РАМІ Ресурсозберігаючі технології легкої, текстильної і харчової промисловості: зб. тез доповідей Міжнар. наук.-практ. Інтернет-конференції молодих вчених та студентів (21 листопада 2024 р., Хмельницький). ХНУ, 2024. С. 151-153.

ПОСИЛАННЯ НА МАТЕРІАЛИ

Додаткові навчально-інформаційні матеріали, зокрема, актуальні розробки у сфері конфікціювання текстильних матеріалів для швейного виробу, з урахуванням напрямку моди і особливостей технологічного процесу швейного виробництва, дизайну одягу та в індустрії моди, відомості про інноваційні матеріали та методи роботи з ними, можна переглядати у мережі Інтернет. Відповідні посилання на потрібні сайти (Link – код в HTML або PHP документі) викладач надає під час занять або в процесі електронного листування. Наголошується, що в складі вихідної документації посилання на матеріали

видань, включаючи назви книг, статей, авторів публікацій і художньо-проектних творів, є обов'язковою умовою.

НЕОБХІДНЕ ОБЛАДНАННЯ

Конспект, різні види ниток, сірники, ножиці, тканина.

ФОРМАТ СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

Формою контролю є модульні заліки та курсова робота.

ПРАВИЛА ВИКЛАДАЧА

Під час занять необхідно вимкнути звук мобільних телефонів як студентам, так і викладачу. За необхідності студент має спитати дозволу вийти з аудиторії (окрім лекції). У разі відраджень, хвороби тощо викладач має перенести заняття на вільний день за попередньою узгодженістю з навчальним відділом та студентами.

ПРАВИЛА ЗДОБУВАЧА

Під час занять студенти повинні обов'язково вимикати звук мобільних телефонів. За необхідності вони мають право на дозвіл вийти з аудиторії (окрім заліку). В ході навчання вітається власна думка з тем занять, яка ґрунтується на аргументованій відповіді та доказах, зібраних під час практичних або самостійних занять.

ПОЛІТИКА ВІДВІДУВАНOSTІ

Студент повинен виконувати графік навчального процесу та вимоги навчального плану. В обов'язковому порядку відвідувати всі види навчальних занять, передбачені навчальним планом. Пропускати заняття без поважних причин недопустимо (причини пропуску мають бути підтверджені). Запізнення на заняття не вітаються. Якщо студент пропустив певну тему, він повинен самостійно відпрацювати її та на наступному занятті відповісти на ключові питання.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Студенти зобов'язані дотримуватися правил академічної доброчесності (у своїх роботах тощо). Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Якщо під час рубіжного контролю помічено копіювання чужих робіт, студент втрачає право отримати бали за тему. Якщо це відбулось в процесі модульного або екзаменаційного заліку – студент отримує тільки ті бали, що були зараховані за попередні етапи контролю.

Студенти мають право використовувати ШІ при підготовці презентацій до доповідей за обраними темами.

Корисні посилання: <https://законодавство.com/zakon-ukrajiny/stattya-akademichna-dobrochesnist-325783.html> <https://saiup.org.ua/novyny/akademichna-dobrochesnist-shho-v-uchniv-ta-studentiv-na-dumtsi/>

РОЗКЛАД КУРСУ(відповідно до розкладу) І РОЗПОДІЛ БАЛІВ

Дата	Тема	Вид заняття	Зміст	Години	Рубіжний контроль	Деталі
Дати занять визначаються розкладом	1	лекція	Задачі і зміст предмету. Текстильна промисловість поняття асортименту, артикулу і т.д.	2		конспекти
	2	лекція	Особливості оформлення тканин.	2		конспекти, зразки тканин
	3	лекція	Волокнисті матеріали. Загальні свідомості про текстильні волокна.	2		конспекти, зразки ниток різного складу

	4	лекція	Класифікація текстильних волокон. Поняття про властивості і якість волокна.	2		конспекти, зразки ниток різного складу
	5	лекція	Натуральні та хімічні волокна, їх види, характеристика.	2		конспекти, зразки ниток різного складу
	6	лабораторно-практична робота №1	Порівняний аналіз властивостей різних видів волокон.	2		конспекти, зразки ниток різного складу, сірники
	7	залік 1 модулю	Інноваційні види текстильних волокон.	2	Залікова робота 1 модулю: Доповідь за вивченими темами.	
	8	лекція	Принципи утворення тканин. Класифікація тканин за призначенням та способом обробки.	2		конспекти, зразки тканин різного призначення
	9	лекція	Технологічні, механічні та гігієнічні властивості тканин.	2		конспекти, зразки тканин різного призначення
	10	лабораторно-практична робота №2	Аналіз ткацьких переплетень, визначення лицьової та виворотної сторони тканини, переплетення, щільності за основою та підтканням.	2		конспекти, зразки тканин різного призначення
	11	лекція	Класифікація і будова нетканих виробів. Способи вироблення нетканих матеріалів.	2		конспекти, зразки нетканих матеріалів
	12	лекція	Класифікація і будова трикотажних виробів. Способи вироблення трикотажу. Види трикотажу за волокнистим складом, призначенню, оздобленню.	2		конспекти, зразки трикотажу різного призначення
	13	лекція	Класифікація і будова штучного хутра. Способи вироблення штучної шкіри. Натуральне хутро.	2		конспекти, зразки штучного хутра різного виду
	14	лекція	Види утеплюючі матеріалів за волокнистим складом, призначенню, оздобленню.	2		конспекти, зразки тканин різного призначення
	15	залік 2 модулю	Класифікація нетекстильних матеріалів для виготовлення одягу; складання конфекційної карти виробу.	2	Залікова робота 2 модулю: Складання конфекційної карти до виробу.	конспекти, зразки тканин різного призначення

РОЗПОДІЛ БАЛІВ У СЕМЕСТРІ

Тема	Форма звітності	Бали
Теми 1-4	Поточний контроль	0–50
Теми 5-8	Поточний контроль	0-50
	Всього балів	100

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Національна	Бали	ECTS	Диференціація А (внутрішня)		Національна	Бали	ECTS
відмінно		A	A+	98–100	задовільно	64–74	D
	90–100		A	95–97		60–63	E
			A-	90–94	незадовільно	35–59	FX
добре	82–89	B			незадовільно (повторне проходження)	0–34	F

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Бали		Критерії оцінювання
A	90-100	Отримує студент, який в повному обсязі опанував матеріал теоретичного курсу та виконав всі вправи та завдання.
B	82-89	Отримує студент, який добре опанував матеріал курсу, вчасно та якісно справився з усіма поставленими задачами, але при цьому зробив декілька незначних помилок.
C	75-81	Отримує студент, який в цілому добре опанував матеріал теоретичного курсу, вчасно та якісно справився з більшістю поставлених задач, але при цьому виконана робота мала значні недоліки.
D	64-74	Отримує студент, який не в повному обсязі опанував матеріал теоретичного курсу, справився з переважною більшістю поставлених задач або відповідав на недостатньо професійному рівні, при цьому мав багато помилок чи неточних знань.
E	60-63	Отримує студент, який в недостатньому обсязі опанував матеріал теоретичного курсу, справився з основними з поставлених задачами, але при цьому знання мали багато значних недоліків, а також невчасна подача виконаної роботи.
FX	35-59	Отримує студент, який не впорався із головними задачами дисципліни, тобто не опанував більшість тем теоретичного курсу, пропускав заняття без поважних причин, допустив значну кількість суттєвих помилок при виконанні завдань. Про відсутність належних знань свідчать незадовільні підсумки поточного контрольного опитування. У цьому випадку для одержання оцінки потрібна значна додаткова робота по виконанню усіх завдань дисципліни відповідно програми курсу і повторна Perezдача.
F	0-34	Пропуск рубіжного контролю. Дана оцінка є слідством вкрай поганого відношення студента до занять і майже повної відсутності знань з даної дисципліни.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Розширений список літератури наведено у методичних матеріалах. Також на заняттях викладач може порекомендувати додаткові джерела інформації.

Основна література:

1. Конфекціювання матеріалів для одягу: навч. посіб. для студ. Вищих навч. закладів / Укладачі: Н.П. Супрун, Л.В. Орленко, Е.П. Дрегуляс, Т.О. Волиненець. К.: Знання, 2005. 159 с.
2. Лазур К.Р. Швейне матеріалознавство: Підручник: Вид.2-ге. Львів: Світ, 2004. 240 с.

3. Матеріалознавство швейного виробництва: метод. посібник для студ. вищ. пед. навч. закл. напряму підгот. «Технологічна освіта» / Укладачі: З.С. Кучер, С.Л. Кучер; Криворізький держ. педагогічний ун-т. Кривий Ріг: Видавничий дім, 2009. 340 с.
4. Основи текстильного матеріалознавства: підручник для студ. Вищих навч. закладів / Укладачі: Н.П. Супрун, Ю.С. Шустов. К. : КНУТД, 2009. 293 с.
5. Prashanth Shyamkumar. Wearable Wireless Cardiovascular Monitoring Using Textile-Based Nanosensor and Nanomaterial Systems. Electronics 2014, 3, p. 504-520. URL: <http://elib.kubg.edu.ua/5313/>
6. Pedro J. Rivero, Aitor Urrutia. Nanomaterials for Functional Textiles and Fibers. - Rivero et al. Nanoscale Research Letters , 2015. URL: <http://elib.kubg.edu.ua/5308/>
Pawar Sharma, Manish Bhargava. Applications and characteristics of nanomaterials in industrial environment / International Journal of Civil, Structural, Environmental and Infrastructure Engineering, Research and Development (IJCSEIERD). Vol. 3, Issue 4, Oct 2013, p. 63-72. URL: <http://elib.kubg.edu.ua/5312/>

Додаткова література:

1. ДСТУ 2122-93 Матеріали для одягу. Символи та вимоги догляду.
2. ДСТУ 3045-95 Полотна та вироби трикотажні. Хутро штучне трикотажне. Класифікація та номенклатура показників якості.
3. ДСТУ 26623. Матеріали та вироби текстильні. Позначення складу сировини.
4. Матеріалознавство швейних виробів. Матеріали для одягу: підручник для студ. вищих навч. закладів / Н. П. Супрун. - К.: КНУТД, 2009. – 188 с.
5. Кучма А.І., Малік Т.В. Джинс у сучасному світі моди; / Всеукраїнська студентська науково- практична конференція Дизайн і глобалізація в умовах сучасних реалій. (13 березня 2025 р. Хмельницький),
6. MALIK T., TOKARIEV A. A LIVING TEXTILE MATERIALS WITH MICROALGAE: PERSPECTIVES FOR CREATING THE PHOTOSYNTHETIC FABRICS OF THE FUTURE, IX міжнародна науково-практична конференція текстильних та фешен технологій, 16 жовтня 2025, Київ
7. Радкевич В.О. Матеріалознавство швейного виробництва. – К.: Вища школа, 1995
8. Семак З.М. Текстильне матеріалознавство (волокна, пряжа, нитки): Навч. посібник – К.: ІДСО, 1996. – 208 с.
9. Прикрась свій дім /Укладачі: Л.П. Гура, Л.Е. Гоголь. К.: «Техніка», 1988, 304с.
10. Чайковська А.Є., Ткачова Т.М. Матеріалознавство в дизайні одягу: навч. посібник. К.: Наук. світ, 2004. 191 с.

Укладач:

(підпис)

Тетяна МАЛІК

(ім'я та прізвище)